

САРАДЊА БИБЛИОТЕКА СА ДРУГИМ СУБЈЕКТИМА
КУЛТУРЕ, НАУКЕ И ОБРАЗОВАЊА

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА
„СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ“
КРАЉЕВО

2022.

САРАДЊА БИБЛИОТЕКА СА ДРУГИМ СУБЈЕКТИМА КУЛТУРЕ, НАУКЕ И ОБРАЗОВАЊА

ЖИЧКИ САБОР БИБЛИОТЕКАРА 2022

Краљево, 5, 6. и 7. октобар 2022.

Организатор

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ КРАЉЕВО

Програмски одбор

ДОБРИЛА БЕГЕНИШИЋ

ГОРАН ТРАИЛОВИЋ

КАТАРИНА ЈАБЛАНОВИЋ

Зборник радова

Уредник

КАТАРИНА ЈАБЛАНОВИЋ

МИРОЉУБ СТОЈАНОВИЋ
Народна библиотека Србије
misa.stojanovic@nb.rs

УДК 027.54:004.4
023.5:021.64
004.42COBISS

СУЗАНА ДАНАИЛОВА

Градска библиотека „Браћа Миладиновци“, Скопље
(Република Северна Македонија)
danailovasuzana@yahoo.co.uk

ЉУПЧО ЈОВАНОВ

Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“,
Скопље (Република Северна Македонија)
j.ljupco@gmail.com

САРАДЊА АДМИНИСТРАТОРА ЦЕНТАРА ВИРТУЕЛНИХ БИБЛИОТЕКА ЧЛАНИЦА COBISS-A

САЖЕТАК | Библиотеке су данас, поред своје основне намене, постале централни субјекти развоја културе и науке, нарочито у својим локалним срединама. Управо то је један од разлога да сарадња између библиотека и других установа утиче на ниво квалитета њиховог рада и проширење услуга које пружају својим корисницима. Расположиви кадрови у библиотекама често нису у могућности да самостално решавају многобројне проблеме до којих долази у самом раду библиотеке.

Могућности које пружа сарадња са другима огромне су и у зависности су од наше идеје и начина за успостављање контакта са другим субјектима. Може се одвијати кроз разне активности: размену искустава, размену стручњака или рад на заједничким пројектима.

У раду је дат пример добре праксе приказан кроз сарадњу, пре свега, библиотека и актера који су довели до те сарадње. Сарадња систем администратора виртуелних библиотека чланица COBISS.net (Co-operative Online Bibliographic System & Services) довела је до проширења сарадње Србије, Македоније, Црне Горе и Босне и Херцеговине.

КЉУЧНЕ РЕЧИ | сарадња, библиотека, конференција, размена искустава

УВОД

Циљ овог рада је да укаже на значај сарадње библиотека са другим субјектима културе, образовања, науке као и другим компанијама. У раду је дат пример добре праксе кроз сарадњу библиотека.

С обзиром на то да се бавимо истим или сличним пословима, библиотеке кроз свој рад и деловање морају бити окренуте једне према другима. Размена искустава на решавању проблема у раду подстицај су за сарадњу. У духу пословице „Боље учити на туђим грешкама...” важно је прихватити искуство других и применити га у свом раду.

Могућности за сарадњу установа непресушне су и зависе од идеје и спремности за организацију сарадње. Видови сарадње зависе од наше визије, потреба и типа субјекта са којим желимо да сарађујемо. Међу библиотекама је то обично:

1. размена искустава,
2. размена стручњака,
3. размена културних садржаја,
4. рад на заједничким пројектима.

Заједничке активности субјеката различитих типова веома су корисне, а резултати могу бити атрактивни и дугорочни. Из тих разлога неопходно је радити на продубљивању и проширењу сарадње на обострано задовољство и корист.

ПРИКАЗ СЛУЧАЈА

Од доласка у Народну библиотеку 2005. године, Мирољуб Стојановић, један од аутора рада, радио је на пословима систем администратора COBISS-а. То је био почетак развоја, напретка и укључења многих библиотека у систем COBISS-а под окриљем Виртуелне библиотеке Србије (ВБС). Земље у окружењу: Македонија, Црна Гора, Босна и Херцеговина, имале су своје центре виртуелне библиотеке. Ана Лазивић и Мирољуб Стојановић, као систем администратори, радили су на техничко-информатичкој подршци библиотекарица. Свако укључивање нове библиотеке доносило је углавном сличне проблеме и питања приликом инсталације ове платформе. Решавање ових проблема одузимало је пуно времена, а непознавање платформе захтевало је додатну обуку администратора.

У организацији ИЗУМ-а (The Institute of Information Science) из Марибора 2010. године, одржана је заједничка обука систем администратора COBISS-а.

Обуци која је одржана у Београду, присуствовали су представници Виртуелних библиотека Србије, Македоније, Црне Горе и Босне и Херцеговине. Обука се изводила у оквиру припрема за имплементацију експерименталне фазе COBISS3. Ово је била прилика да се први пут нађемо на окупу, упознамо, дискутујемо, разменимо искуства и идеје о раду система COBISS. Током обуке закључили смо да је неопходна боља сарадња и чешће окупљање администратора.

ИДЕЈА - ВИЗИЈА

Идеја овог окупљања била је заснована на констатацији да сви у својим центрима виртуелних библиотека решавамо сличне проблеме, свако за себе. Визија ове идеје била је организација будуће едукације, размене искустава и информација о току имплементације нових технологија и заједничко деловање на решавању проблема. На овај начин бисмо постигли ефикаснији рад и подигли квалитет услуге националних COBISS центара према библиотекама чланицама система.

Наравно, нисмо остали само на идеји. Одлучили смо да заједничким снагама оснујемо конференцију систем администратора. Тако је на завршној обуци у Марибору 12. 5. 2010. потписивањем оснивачког акта основана конференција Live forum Sistem administratora COBISS.Net. Том приликом смо Оснивачки акт предали руководству ИЗУМ-а и уз њихову сагласност озваничили оснивање конференције. Планирали смо да се конференција одржава сваке друге године између две конференције COBISS-а. Принцип организације био је следећи: сваке године конференција би била одржана у другом центру виртуелних библиотека, организатор би сносио трошкове организације конференције док би гости самостално плаћали трошкове путовања.

Као носиоци идеје, представници српског центра прихватили су организацију прве конференције и по повратку у Србију започели смо активности на организацији конференције. Почетак није био нимало охрабрујући. Народна библиотека Србије је у том тренутку била у фази реконструкције и није била спремна на додатне непредвиђене трошкове.

Осмислили смо комплетан сценарио конференције укључујући и медијску пропаганду, изложили идеју тадашњем управнику Сретену Угричићу и добили сагласност за организацију конференције. У основи, идеја је била одлична, али до њене реализације, било је неопходно пронаћи додатна средства за покривање трошкова, обезбедити гостујуће предаваче и обавестити медије који су спремни да учествују.

Maribor, 12.05.2010.

Tokom realizacije projekta Tempus sistem administratori Nacionalnih COBISS centara (Srbija, Crna Gora, Bosna i Hercegovina i Makedonija) imali su priliku da se po prvi put nađu na okupu, upoznaju i da razmijene iskustva i ideje o radu sistema COBISS, što se pokazalo veoma produktivno.

Tokom zajedničke obuke koja se izvodila u okviru priprema za implementaciju eksperimentalne faze COBISS3 došli smo do zaključka da bi, u budućnosti, bilo poželjno češće okupljanje sistem administratora. Ovo predlažemo u cilju daljnje edukacije, razmjene iskustava, informisanja o toku implementacije novih tehnologija. Na ovaj način bi težili ka efikasnijem radu i podizanju kvaliteta usluge Nacionalnih COBISS centara, prema bibliotekama članicama sistema na viši nivo.

Ovi susreti bi mogli biti tematski u odnosu na tok implementacije ili podstreknuti aktuelnim problemima koje zajednički možemo analizirati i doći do kvalitetnog rešenja. Učešće predstavnika IZUM-a na ovim susretima bi uveliko doprinelo kvalitetu okupljanja.

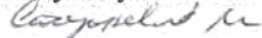
Istovremeno, susreti koji bi se organizovali svaki put u drugom Nacionalnom COBISS centru, bili bi iskorišćeni za:

- Upoznavanje sa radom pojedinih Nacionalnih COBISS centara
- Prezentaciju rada i promociju centara
- Zajedničko razrešavanje problema u radu, koji su manje više slični u pojedinim centrima
- Permanentnu edukaciju SA
- Kvalitetniju komunikaciju između stručnjaka IZUM-a i SA Nacionalnih COBISS centara

Kao deo ovog projekta, takođe se došlo do ideje da se izradi internet portal, **zatvorenog tipa**, gde bi se razmenjivale informacije i predlozi za rešavanje aktuelnih problema.

S obzirom da je ovaj internacionalni projekat vezan određenim organizacionim zahtevima kao i finansijskim troškovima, da bi smo ga realizovali, molimo Vas za adekvatnu podršku i pomoć.

Mirosljub Stojanović – VBS

Ana Lazić - VBS

Emina Čano Tomić – VBS

Eldin Hodžić – VIBBIH

Žarko Mirković – VBCG

Ljupčo Jovanov – VBMK

Boris Mandilov – VBMK

Milutin Đukić – VBCG

УПОРНОСТ - СНАЛАЖЉИВОСТ

У то време у Београду су се одржавале многе ИТ презентације и конференције којима је Мирољуб Стојановић редовно присуствовао. Одлазећи на те догађаје, тражио је прилику да у контакту са компанијама које су учествовале, нађе спонзоре за организацију LFSA конференције. Упорност и решеност су се исплатиле, те је убрзо пронађено неколико спонзора.

Када је представник компаније HewlettPackard-а (HP) Душко Милошевић, изванредан предавач, на питање - да ли би учествовао на конференцији - одговорио: "Да, врло радо!", улио је наду организатору и дао подстрек да настави још јачим темпом потрагу за спонзорима.

КОНФЕРЕНЦИЈА LFSA

И поред реалне препреке, реконструкције библиотеке, прва конференција LFSA (Live forum Sistem administratora COBISS.Net) одржана је 15. новембра 2010. године у Народној библиотеци Србије у Београду. У напола разрушеној библиотеци и уз велике напоре у току организације, конференција је реализована. Поред спонзорских активности, које јесу један начин сарадње са другим субјектима, током конференције остварен је још један њен вид. Наиме, била је приређена изложба уметничких слика аутора Александра Ђурића. За ту прилику урађен је плакат, брошура конференције и креиран веб-сајт.

На конференцији били су присутни сви потписници оснивачког акта, а поједини учесници допутовали су са својим спонзорима. Тако је започета дугогодишња плодна сарадња библиотека чланица COBISS-net и њихових систем администратора. Важно је рећи да су поред пословне сарадње започета бројна пријатељства међу учесницима, која трају и данас.

Друга конференција LFSA одржана је у Сарајеву 14-15. новембра 2012. године у организацији Националне и универзитетске библиотеке Босне и Херцеговине. Конференција је одржана у овој библиотеци, а организатор је био тадашњи систем администратор библиотеке Елдин Хоџић, један од потписника оснивачког акта.

КОНФЕРЕНЦИЈА У МАКЕДОНИЈИ - КРУШЕВО

Са колегама у Македонији, све време смо били у контакту, размењујући са њима своја искуства и продубљујући нашу сарадњу. Резултат тога је и позив за учешће на међународној конференцији „Влези во дигитален свет“ у Крушеву у Македонији. Уз посредовање Љупча Јованова, 2019. године на овој конференцији Мирољуб Стојановић имао је предавање **„Дигитализација културне баштине стратегија и смернице“**.

Конференцију је организовала Градска библиотека „Браћа Миладиновци“ из Скопља, а одржана је 11. маја 2019. године. Том приликом упознали си се Мирољуб Стојановић и Сузана Данаилова, тадашња директорка Градске библиотеке „Браћа Миладиновци“. Од тада започиње нова сарадња која се током ових година развијала и довела до заједничког рада на дигитализацији фонда градске библиотеке.

Почетком новембра 2020. године инсталирана је платформа Омека за потребе оснивања Дигиталне библиотеке у библиотеци „Браћа Миладиновци“ и започета је обука запослених који раде на пословима дигитализације. Обуку је спровео дипл. инж. Мирољуб Стојановић и током обуке дигитални објекти су постављени у одговарајуће колекције. Дигитална библиотека је активна и може јој се приступити на интернет локацији: <https://digitalna.gbsk.mk/>.

Током 2021. године Градска библиотека „Браћа Миладиновци“ организовала је Други форум библиотечне уније земаља Југоисточне Европе и Народне Републике Кине. На форуму су учествовале националне, градске и универзитетске библиотеке земаља чланица уније и преставници библиотека из Македоније. У низу предавања и панел дискусија, Мирољуб Стојановић представио је Омека-агрегатор, платформу која би функционисала као централна база података у дигиталној библиотеци и преко које би се преузимали метаподаци из других дигиталних библиотека.

На основу дотадашње успешне сарадње са администраторима и библиотека-рима македонских библиотека, уследио је нови позив за учешће у међународ-ном организационом одбору конференције „Библиотечно здружение на Маке-донија“ у Штипу. Размишљајући о додатном ширењу и унапређењу сарадње из-међу библиотека Србије и Македоније, предложено је да позовемо председника Библиотекарског друштва Србије да учествује на овој конференцији.

КОНФЕРЕНЦИЈА У МАКЕДОНИЈИ - ШТИП

Конференција је одржана октобра 2019. године, одазвао се велики број учесни-ка из Македоније и региона. Председник Библиотекарског друштва Србије Бог-дан Трифуновић представио је рад Друштва и овом приликом је поново активи-рана сарадња између два библиотекарска друштва. Конференцији су присуство-вали представници библиотека из Македоније, Црне Горе, Србије и Словеније. Ово је била јединствена прилика за упознавање, дружење и размену искустава библиотекара из региона.

ЗАКЉУЧАК

Као што се може видети из овог приказа, за успостављање сарадње међу библи-отекама и другим субјектима од великог значаја је наша идеја и визија. Уз уп-орност и непрекидну комуникацију могу настати и дугорочне везе са другим субјектима које доводе до квалитетне и успешне сарадње. Показало се да пи-сање пројеката за суфинансирање код ресорног министарства није једини на-чин за организацију активности и сарадњу међу библиотекама.

Такође, не треба се обесхрабривати потешкоћама и финансијским ограничењима у остваривању сарадње са другима. Видови сарадње данас могу, а то су доказале претходне две године, започети применом савремених технологија и даљинским приступом. Ову констатацију могу потврдити из личног искуства, учествовањем на неколико online конференција, од којих издвајамо Међународни стручни скуп „Читањем до укључености“ у оквиру XIX Дана хрватске књиге и ријечи у Суботици 2020. године или обављеним едукацијима на тему дигитализације за запослене у неколико библиотека у Србији и Македонији.

MIROLJUB STOJANOVIĆ

The National Library of Serbia

misa.stojanovic@nb.rs

SUZANA DANAILOVA

City Library *Braća Miladinovci* Skoplje

(the Republic of North Macedonia)

danailovasuzana@yahoo.co.uk

LJUPČO JOVANOVIĆ

National and University Library *Sv. Kliment Ohridski* Skoplje

(the Republic of North Macedonia)

j.ljupco@gmail.com

THE COOPERATION OF CENTER ADMINISTRATORS OF THE COBISS MEMBER VIRTUAL LIBRARIES

SUMMARY | In addition to their basic purpose, libraries today have become the central subjects of cultural and scientific development, especially in their local communities. This is precisely one of the reasons why the cooperation between libraries and other institutions impacts the level of quality of their work and expands the services they offer to their users. The available staff in libraries are often not able to independently solve numerous problems that arise in the work of a library.

The possibilities that the cooperation with others provides are huge and depend on our ideas and the ways we establish the contact with other institutions. It can happen through various activities: knowledge exchange, expert exchange, or collaboration on shared projects.

This paper provides an example of a good practice shown through cooperation, primarily between libraries and actors that made the cooperation possible. The cooperation of system administrators of virtual libraries that are members of COBISS.net led to the expansion of the cooperation among Serbia, Macedonia, Montenegro, and Bosnia and Herzegovina.

KEY WORDS | cooperation, library, conference, knowledge exchange

МИРОЛЮБ СТОЯНОВИЧ

Народная библиотека Сербии

misa.stojanovic@nb.rs

СУЗАНА ДАНАИЛОВА

Городская библиотека имени братьев Миладиновци Скопье

(Республика Северная Македония)

danailovasuzana@yahoo.co.uk

ЛЮПЧО ЙОВАНОВ

Национальная и университетская библиотека

Святого Климента Охридского Скопье (Республика Северная Македония)

j.ljupco@gmail.com

СОТРУДНИЧЕСТВО АДМИНИСТРАТОРОВ ВИРТУАЛЬНЫХ БИБЛИОТЕЧНЫХ ЦЕНТРОВ, ЧЛЕНОВ COBISS¹

SUMMARY | Библиотеки сегодня, помимо своего основного назначения, стали центральными субъектами развития культуры и науки, каждая со своим территориальным охватом. Это является одной из причин, почему сотрудничество между библиотеками и другими учреждениями влияет на уровень качества их работы и расширение услуг, которые они предоставляют своим пользователям. Работающий в библиотеках персонал часто не в состоянии самостоятельно решить многие проблемы, возникающие в работе библиотеки.

Возможности сотрудничества эффективны и зависят от нашей идеи и способа установления контакта с другими субъектами. Для этого поддерживается деятельность, связанная с обменом опытом, обменом экспертами или работой над совместными проектами.

В докладе представлен пример передового опыта сотрудничества, в первую очередь, библиотек и субъектов, которые привели к этому сотрудничеству. Система сотрудничества администраторов виртуальных библиотек членов COBISS.net привела к расширению сотрудничества между Сербией, Македонией, Черногорией и Боснией и Герцеговиной.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА | сотрудничество, библиотека, конференция, обмен опытом

¹ В оригинале Co-operative Online Bibliographic System & Services, прим. перев.